

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HUDEBNÍ KULTURY

Josef Baierl – sbormistr, pedagog

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Šárka Vítovcová

Specializace v pedagogice, Hudba se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Daniela Mandysová

Plzeň, 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 30. června 2014

.....
vlastnoruční podpis

Děkuji:

Mgr. Josefu Baierlovi a Mgr. Zuzaně Navrátilové za odborné konzultace,

Doc. PaedDr. Daniele Mandysové za její velkorysost a vstřícnost při odevzdávání své bakalářské práce.

Originál zadání práce (student obdrží od svého vedoucího práce).

Obsah

1 ÚVOD	8
2 ŽIVOTOPIS JOSEFA BAIERLA	9
3 JOSEF BAIERL – SBORMISTR	11
3.1 Sbormistr Sušického dětského sboru	11
3.1.1 Historie SDS	12
3.1.2 Organizace práce SDS	13
3.1.3 Ekonomické zajištění sborů	15
3.1.4 Spolupráce SDS se skladateli.....	16
3.1.5 Soustředění SDS	19
3.1.6 Zájezdy SDS	21
3.2. Sbormistr pěveckého sboru Svatobor	26
3.2.1 Stručná historie pěveckého sboru Svatobor.....	26
3.2 Pohled na dramaturgii sborů	27
4 JOSEF BAIERL A JEHO KULTURNÍ OBOHACENÍ	29
5 JOSEF BAIERL - PEDAGOG	31
5.1.1 Významní žáci J. Baierla.....	32
5.1.2 Ocenění a publikační činnost J. Baierla	38
6 ZÁVĚR	40
7 Seznam pramenů a použité literatury	41
8 Seznam tabulek	42
Resumé.....	43
Přílohy.....	44 - 48

1 ÚVOD

„ Myslím si, jak by bylo krásné, kdyby opět jednou přišel hudebník, o němž bychom se potřebovali hádat právě tak málo jako o jaru. Kdo na veřejné cestě najde skvost, je povinen oznámit tento nález: Žádám, aby se na tuto notičku pohlíželo z tohoto stanoviska. Tak, jak protivná je všechna reklama, je naopak oprávněná snaha směřující k tomu, aby skutečnému talentu byla zkrácena chmurná doba neslávy. ”

Louis Ehlert, německý hudební skladatel a hudební kritik

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala významnou současnou hudební osobnost, která působí v mém rodném městě, v Sušici. Nejedná se o nikoho jiného, než o sbormistra Josefa Baierla, který má hlavní zásluhu na tom, že se již od svého dětství věnuje sborovému zpěvu a hudbě obecně.

Členkou souboru jsem byla od svých tří let a působení v něm mělo velký vliv na utváření mého vztahu k hudbě. Po skončení téměř patnáctileté aktivní činnosti se sborem spolupracuji (např. jako vedoucí na letních soustředěních) a zajímám se o jeho další vývoj.

Cílem této práce je shrnout veškeré informace týkající se Josefa Baierla a jeho sbormistrovské a pedagogické činnosti, která se pro něj stala celoživotním koníčkem. Ráda bych zdůraznila, že celý svůj život se Josef Baierl věnoval hudbě, vchoval stovky dětských zpěváků a je pro mě jakýmsi hudebním otcem.

2 ŽIVOTOPIS JOSEFA BAIERLA

Josef Baierl, který je zakladatelem a současným sbormistrem Sušického dětského sboru a sboru Svatobor, se narodil 19. 2. 1942 v Ondřejovicích, nedaleko Janovic nad Úhlavou (okres Klatovy). Jeho otec Josef pracoval jako elektrikář a matka Marie se živila jako prodavačka s textilním zbožím. I když otec hrál na akordeon a matka příležitostně zpívala, nedá se hovořit o zvláštních podmínkách k rozvoji hudebních schopností jejich dítěte. Roku 1944 se rodině Baierlů narodil druhý syn Karel. V roce 1949 zasáhla rodinu Baierlů tragédie. Otec Josef zemřel na následky pracovního úrazu a pro matku Marii a syny Josefa a Karla tak začalo nelehké životní období.

Od září 1948 začal Josef Baierl navštěvovat osmiletou Základní školu v Janovicích nad Úhlavou, kde se projeví první sklony k výtvarnému umění (u pí. Andrušišinové). Později se pod vedením pana Václava Kybiceho¹ začal rozvíjet Josefův hudební talent. Hudební vzdělání však získal až během studií na jedenáctileté střední škole v Klatovech. Studiu hlasové výchovy se Josef Baierl věnoval pod vedením profesora Dolanského², u kterého navštěvoval soukromé hodiny. Tyto zkušenosti pak uplatnil zejména ve studentském pěveckém sboru. Poté začal Josef Baierl navštěvovat hodiny houslí u ředitele Velkoborského³, které absolvoval již po dvou letech (v roce 1958). Sám o svém hudebním vzdělání řekl: „*U mě to bylo jiné než u dětí, které dneska chodí do ZUŠ od šesti let. Já se chtěl učit. A protože jsem bydlel v pronájmu a paní domácí neshášela housle, tak jsem musel cvičit ve sklepě a na půdě.*”⁴

Poté své hudební vzdělání prohloubil v Plzni na Pedagogickém institutu, kde se čtyři roky věnoval studiu oboru Učitelství pro II. stupeň základních škol, aprobaci český

¹ Václav Kybic - vedoucí lidové muziky klatovského souboru Šumava

² Jan Dolanský - profesor matematiky na gymnáziu v Klatovech, sbormistr studentského sboru

³ L. Velkoborský - učitel hry na housle, ředitel LŠU v Klatovech

⁴ citace J. Baierla

jazyk - dějepis - hudební výchova. Zároveň stále rozvíjel své dovednosti ve hře na housle u profesora Václava Lukáše v Orchesterálním sdružení Západočeského učitelstva pod vedením Bohumíra Lišky.

Velmi výrazný vliv na Josefův hudební rozvoj měl hlavně sbormistr a učitel plzeňské Pedagogické fakulty PhDr. J. Klobouk⁵, který ho seznámil se základy sbormistrovské činnosti. Ve čtvrtém, závěrečném ročníku pedagogické fakulty Josef Baierl obdržel přihlášku na sbormistrovský seminář. Jeho lektory (a později i sbormistrovští kolegové) byli Milan Malý, Milan Uherek a Miroslav Venhoda, kteří po absolvování kurzu definitivně potvrdili, že by se Josef Baierl měl stát sbormistrem.

V letech 1963 - 1965 absolvoval Josef Baierl povinnou základní vojenskou službu v Dobřanech. Zde mu byla přidělena pozice písaře. Při výkonu služby se setkal a osobně seznámil s Karlem Krylem, známým disidentním písničkářem.

V roce 1967 se J. Baierl oženil s Helenou Vorudovou, se kterou nejprve bydleli ve Volšovech a později se přestěhovali do Sušice, kde od té doby žije. Celkem se J. Baierlovi narodily 4 děti- Tomáš (1967), Zuzana (1971), Lucie (1976), Lukáš (1977- 2008). Od roku 1999 se ještě starají o Daniela Kovacse - Baierla, který byl rodině Baierlů svěřen na vlastní žádost do pěstounské péče.

⁵ PhDr. Jaromír Klobouk - učitel na Pedagogické fakultě v Plzni v letech 1959 - 1977, sbormistr

3 JOSEF BAIERL – SBORMISTR

Josef Baierl založil za svůj život celkem tři pěvecké soubory. První vznikl ve školním roce 1965/1966 ve Strašíně nedaleko Sušice, druhý, v letech 1968/1969 v Petrovicích u Sušice. Tyto dva sbory neměly dlouhého trvání. Díky příliš malému počtu zpěváků a zásadním organizačním problémům v tak malých obcích roku 1969 založil Josef Baierl třetí sbor, který je pojmenován jako Sušický dětský sbor (SDS)⁶.

3.1 Sbormistr Sušického dětského sboru

Jak již bylo zmíněno, Sušický dětský sbor založil Josef Baierl ve školním roce 1969/1970 jako školní sbor při Základní škole Nejedlého v Sušici.

Zpočátku sbor vystupoval v prostorách školy a na akcích, které ZŠ⁷ Nejedlého organizovala. V roce 1973 přešel sbor pod správu MDPM (Městský dům pionýrů a mládeže) v Sušici z důvodu narůstajícího počtu aktivit sboru, na jejichž organizaci již ZŠ nestačila. Od tohoto roku nese sbor název Sušický dětský sbor (SDS). Postupem času začaly díky velikému věhlasu sboru dojíždět i děti z okolních vesnic. Díky této skutečnosti si mohl sbormistr s radostí založit přípravné pěvecké oddělení *Včelky*. V ten samý rok vzniká i Rodičovské sdružení sboru a SDS sdružuje děti za všech sušických základních škol, včetně gymnázia.

Se stoupající pěveckou úrovní sboru se zvyšovaly logicky i nároky na přijetí do souboru, což vedlo k formování dalších přípravných oddělení. Ve školním roce 1975/1976

⁶ SDS - Sušický dětský sbor

⁷ ZŠ - Základní škola

sbor *Sluníčka* a pro nejmenší členy soubor *Broučci*, který existuje od školního roku 1985/1986.

Po revoluci roku 1989 se celé pěvecké oddělení stalo ještě více žádaným dětským kroužkem, a proto se v roce 1994 se SDS stalo součástí ZUŠ⁸ v Sušici. V současné době tvoří SDS tři přípravná oddělení, konkrétně *Broučci*, *Sluníčka* a *Včelky*, a dále hlavní oddělení – *Hlavní sbor*.

V současné době je hlavním sbormistrem stále Josef Baierl, kterému s řízením sborů pomáhají Jan Pelech a Andrea Sušilová. Andrea Sušilová čerpá z bohatých zkušeností, které načerpala jako sbormistryně pražského sboru Radost. Na pozici korepetitora sboru působila dlouhá léta Ludmila Rebstöcková, kterou v roce 2001 vystřídal Daniel Čámský, který sbor doprovází na klavír a příležitostně také na tympány. Jako hudební skladatel složil pro sbor i několik skladeb a dětskou operu.

Roku 2010, u příležitosti 150. výročí založení pěveckého sboru *Svatobor*, sestavil Josef Baierl mužský sbor, který je tvořen nejen chlapci ze sboru, ale též z bývalých členů SDS. V současné době má mužský sbor přes 30 členů.

Bývalí členové dětského sboru vytvořili sbor *Nimbostratus*, který však neměl dlouhého trvání. Na pozici sbormistra se vystřídali Daniel Čámský a Zuzana Navrátilová.

Podíváme-li se na věkové složení sborových zpěváků v Sušici, můžeme říci, že zahrnuje prakticky všechny věkové kategorie: *Broučci* jsou zpěváci 5 - 7ti letí a jejich počet se pohybuje kolem třiceti. *Sluníčka* jsou děti 7 - 9ti letí a zahrnují čtyřicet zpěváků. *Včelek* je v současné době padesát a jsou ve věku 9 - 12ti let. *Hlavní sbor* SDS má osmdesát členů ve věku 11-18 let.

⁸ ZUŠ - Základní umělecká škola

3.1.1 Historie SDS

Jak již bylo zmíněno výše, SDS byl založen v roce 1969 při ZDŠ⁹ v Nejedlého ulici Josefem Baierlem. Zpočátku se jeho vystoupení omezovalo jen na potřeby školy. Od roku 1973 sbor působil pod Městským domem pionýrů a mládeže v Sušici a sdružoval děti tří sušických základních škol a gymnázia. Postupně do sboru začínaly dojíždět i děti z okolních vesnic. Kromě koncertů v Sušici sbor začal organizovat reciproční zájezdy a soustředění. První výměnný zájezd se uskutečnil v roce 1971 s olomouckým dětským sborem. Sbor postupně získával i první ocenění v soutěžích – nejprve okresních, později i krajských a celostátních. Nejvyšší ocenění dosáhl Sušický dětský sbor v roce 1979 v Olomouci, kde získal Zlatou palmu.

Úroveň sboru se s přibývajícím počtem zpěváků začala měnit a bylo tedy nutno zřídit přípravná oddělení, jak již uvádím v předešlé kapitole. Bylo jasné, že s vyšším počtem dětí bude potřeba více času a více lidí, kteří by se dětem věnovali. Přípravě nejmenších zpěváků v Broučcích se začala věnovat Milena Naglmüllerová., absolventka Pedagogické Fakulty v Českých Budějovicích. Další oddělení, tedy Sluníčka si vzala na starost Helena Nováková. Včelky a Hlavní sbor si ponechal Josef Baierl.

Sušický dětský sbor působí již více než 40. let. Sbor absolvoval mnohé zájezdy a to nejen tuzemské, ale i zahraniční, můžeme zmínit: Dánsko, Švýcarsko, Německo, Francie, Španělsko, Slovensko Irsko, USA. Na svém pomyslném kontě má *Hlavní sbor* také dva velmi úspěšné festivaly, a to v Irsku (Sligo), kde získal první cenu v mládežnické kategorii a v Americe (Cincinnati). Sbor pravidelně organizuje výměnné zájezdy s dalšími sbory. Posledním velkým úspěchem SDS byla v roce 2012 účast na celostátní soutěži středoškolských sborů v Opavě. Sbor spolupracuje i se smíšeným sborem *Svatobor*, s kterým provedl v roce 2009 *Carminu Buranu* Carla Orffa a vánoční koncert s orchestrem. Oba koncerty byly natočeny na DVD.

⁹ ZDŠ - Základní devítiletá škola

3.1.2 Organizace práce SDS

Broučky a *Sluníčka* neřídí sice Josef Baierl, ale i zde má také nezastupitelnou úlohu. Plní funkci jakéhosi koordinátora, který je v těsném kontaktu s ostatními sbormistry. Společně s nimi stanovuje strategii výuky a vzdělávání sborových zpěváků. Vybírá repertoár a zastává roli poradce, jak v oblasti hudební, tak i organizační. Do *Brouček* a *Sluníček* jsou výběrové požadavky minimální, přihlásit se může téměř každý, koho baví zpívat. Prvnímu výběru podléhají *Včelky*, které už jezdí na soutěže a přehlídky. Jednou z podmínek přijetí je interpretace lidové písně *Vyletěla holubička* a prokázání základních hudebních dovedností.

U postupových zkoušek do *Hlavního sboru* jsou požadavky náročnější. Uchazeči musí prokázat, že jsou schopni zpívat samostatně i ve vícehlasu. Při postupové zkoušce jsou náhodně zvolena tria, aby se ukázalo, zda je žák připraven postoupit. Tyto zkoušky probíhají většinou na letním soustředění, kde dochází k intenzivní přípravě sboru na další sezónu.

Poté složí zkoušku a je tzv. pasován do *Hlavního sboru*. V případě, že se komise shodne na tom, že dítě ještě není zralé na postup do hlavního sboru, zůstává adept v přípravném oddělení a o postup se může pokusit znovu další rok. Na prvním veřejném vystoupení se nováčci¹⁰ představují jednou skladbou, kterou zpívají bez starších kolegů.

Všechna přípravná oddělení zkoušejí dvakrát týdně po dobu jedné vyučovací hodiny. Každý rok se všichni zpěváci těší na pěvecké soustředění, kde se nejen zpívá, ale také soutěží, což je pro děti odměna za celoroční práci. *Broučci* mají v současné době ještě jednu aktivitu navíc, a to je zpívání s rodiči. Na Vánoce připraví sbormistryně Milena Naglmüllerová vánoční koledy, které zpívají spolu s dětmi i jejich rodiče. Mezi rodiči je mnoho bývalých členů SDS, a tak si zároveň rodiče vzpomenou na vlastní vystupování. Všechny sbory mají své tradiční koncerty (jarní, vánoční). Každé dva roky sbor pořádá v Sušici sborový festival *Je kraj, kde voní tráva*, na kterém se představí 10 - 15 sborů

¹⁰ nováčci - Včelky, které úspěšně absolvovaly postupové zkoušky do Hlavního sboru

z různých koutů České republiky. Všechny sbory se pravidelně účastní různých výměnných zájezdů, přehlídek a soutěží.

V současné době je příliv nových členů ovlivněn i vzrůstajícím počtem středních škol. Nejstarší zpěváci odchází studovat a sbor musí opustit. Také mají děti více zájmů, než dříve a nezbyvá jim tolik času i vzhledem k vysokým nárokům ve škole. Proto se stále dělají různé náborové akce a sbormistři se snaží děti zaujmout i různými zajímavými zájezdy.

Snahou sbormistrů je vychovat co nejvíce mladých zpěváků z přípravných oddělení. Častou formou je také, že zpěvák přivede kamaráda a ten zase svého kamaráda a vznikají tak ve sboru náhodná, ale přitom dlouhodobá přátelství.

I přes veškerou snahu sbormistrů ale ne všichni zpěváci ve sboru zůstávají. Jednou z překážek bývá čas – zpěváci hlavního sboru musí věnovat zkouškám dvakrát týdně dvě hodiny času. A k tomu musíme připočítat čas strávený v autobusech, na mimořádných zkouškách před koncerty, kratších soustředěních a zájezdech. Děti pak mají také absence ve škole a musí učivo dohánět. Všechny problémy se ale dají vyřešit, jestliže dětem na souboru záleží a jestli mají podporu u svých rodičů. I ti musí mnohdy obětovat svůj volný čas a finanční prostředky na tuto činnost.

3.1.3 Ekonomické zajištění sborů

Všechny sbory pracují v ZUŠ v Sušici, kde mají vstřícné a bohaté zázemí a podporu. Mají k dispozici zkušebnu s klavírem a všechny ostatní potřebné věci, které takový sbor vyžaduje.

Sbor má své rodičovské sdružení, které má právní subjektivitu pod názvem Sdružení přátel SDS, jehož výbor pomáhá při organizaci koncertů, soustředění a zájezdů.

Děti platí školné – *Broučci* a *Sluníčka* 400 Kč pololetně, *Včelky* 600 Kč a *Hlavní sbor* 500 Kč pololetně. Příspěvek rodičovskému sdružení činí 200 Kč. Zpěváci, kteří navštěvují výuku na ZUŠ, platí za sbor jen 50 Kč. Finanční prostředky na zajištění letních soustředění a zájezdů platí z 90% rodiče zpěváků. Zbýlých 10% je hrazeno z fondu města a hlavně rodičovského sdružení, které má za úkol pokoušet se také získávat finanční prostředky formou sponzorských darů.

3.1.4 Spolupráce SDS se skladateli

Sušický dětský sbor měl ve své historii štěstí na spolupráci s profesionálními umělci, a to jak s interprety, tak i s autory.

Téměř od začátku své činnosti spolupracoval sbor se skladatelem Miroslavem Raichlem¹¹. Ten se v období normalizace věnoval několika dětským sborům (především Severáčku v Liberci, Šumperskému dětskému sboru a SDS), protože byl na indexu politicky nežádoucích osob a přišel o místo profesora na konzervatoři, nesměl publikovat ani vykonávat odborné či veřejné funkce. V této době strávil mnoho času při soustředěních a koncertech Sušického sboru. Velice se také sblížil se sbormistrem Josefem Baierlem a vzniklo mezi nimi dlouholeté přátelství. Raichl poznal možnosti SDS protože znal děti i jejich hlasové možnosti osobně, upravil jim mnoho lidových písní přímo „na míru“. Tyto úpravy jsou dodnes hojně interpretovány nejen SDS, ale i dalšími sbory dodnes. Miroslav Raichl se podílel i na dramaturgii sboru a ediční činnosti.

¹¹ M. Raichl - (2. 2. 1930 – 11. 1. 1998) byl český hudební skladatel. Vynikl zejména tvorbou pro dětské pěvecké sbory

Tabulka č. 1 - Skladby věnované Sušickému dětskému sboru

Autor	Název skladby
V. Neumann, V. Fischer	Broučičí
V. Neumann	Co nového ve sboru (cyklus písní)
Z. Lukáš	Čarohrátky
M. Raichl, I. Fischer	Čáry, máry, fuk
J. Říha, V. Fischer	Čmeláci
Tomáš Baierl	Dudáček
I. Fischer	Fantazie (původní hudba od Ludwiga van Beethovena)
I. Fischer	Je kraj, kde voní tráva (původní hudba od F. Mendelssohna Bartholdy)
arr. M. Raichl	Měla sem já milovnička
arr. M. Raichl	Mila Moja
T. Baierl, V. Fischer	Na Strakonice
V. Neumann	Naše klavíristka
T. Baierl	Naše zpívání
T. Baierl	Nedejte se kluci zahanbit
V. Neumann, V. Fischer	O čem bzučí Včelky
I. Bláha, V. Fischer	Otava
V. Neumann, V. Fischer	Píseň Sluníček
T. Baierl	Příslonomie
A. Březina	Requiem
T. Baierl, J. Havel	Slůňata
T. Baierl, V. Fischer	Spadla madla do říkadla
M. Raichl	Srdce z perníku
J. Smolka, V. Fischer	Sušická
M. Raichl, V. Fischer	Vánek
T. Baierl, J. Havel	Veselé noty (cyklus písní)
V. Mannová	Východ slunce

Autor	Název skladby
V. Neumann, V. Fischer	Broučičí
D. Čámský	Známa opera O životě v trávě
V. Neumann	Znělka SDS
V. Neumann, V. Fischer	Žlutý balón

Tabulka č. 2 - Úpravy lidových písní od Miroslava Raichla

	Název skladby
arr. Miroslav Raichl	Měla sem já milovnička
upr. Miroslav Raichl	Mila Moja
upr. Miroslav Raichl	Když sem šel na jarmark do Sušice
upr. Miroslav Raichl	Když jsem šel cestičkou k Sušici
upr. Miroslav Raichl	Pod okýnkem stával
upr. Miroslav Raichl	Hajej, Pepičku malej
upr. Miroslav Raichl	Šel Pepíček, šel na led
upr. Miroslav Raichl	Čtyři suity lid. písní pro přípravné sbory - Dětem pro radost

S dětským sborem též dlouhou dobu spolupracoval herec Národního divadla v Praze, Miroslav Doležal, který se podílel na programu poezie a hudby. K dalším spolupracovníkům patří Jindřich Jindrák, operní sólista Národního divadla v Praze, který se svojí žačkou, bývalou zpěvačkou SDS Magdou Čelakovskou - Kaňkovou, představil v premiéře skladbu Věčně mladý mistr Bach na text Václava Fischera.

V posledních letech začala se sborem spolupracovat také bývalá operní sólistka z Lipska, Jitka Kovaříková. Paní profesorka dochází na zkoušky a kromě rozezpívání pomáhá sbormistrům s hlasovou výchovou a přípravou koncertů.

Od roku 2009 pravidelně se SDS vystupuje známý český kytarista Lubomír Brabec, díky kterému si sušičtí zpěváci zazpívali také s D. Hůlkou, K. Brožovou a také se sopranistkou světové úrovně, Gabrielou Beňačkovou.

3.1.5 Soustředění SDS

Sbor jezdí nejen na zájezdy a soutěže, ale každé letní prázdniny také vyjíždí na několikadenní soustředění. Pro účely soustředění je důležité vybrat lokalitu, kde je dostatečně velká místnost na společné zkoušky a další prostory na zkoušky dělené. To vše za finančních podmínek únosných pro rodiny sboristů. SDS byl poprvé na letním soustředění v roce 1971 v Hrablově mostě u Antýglu na Šumavě. Za sborovou základnu by se daly považovat Ondřejovice u Klatov, kde byl sbor 12krát, z toho v letech 1994-2003 pravidelně. V této malé šumavské vesnici měly děti velice dobré zázemí, jelikož J. Baierl v téhle lokalitě vyrůstal, znal se se všemi místními obyvateli a zpěváci si zde užívali téměř domácí prostředí. Následující rok 2004 se soustředění neuskutečnilo a přezkušování nováčků proběhlo v rámci zahraničního zájezdu do švýcarského Amriswilu. Od roku 2005 sbor vystřídal své táborové zázemí např. v Dobré Vodě v jižních Čechách (2005, 2006), Klet' (2007-2010), v roce 2011 sbor navštívil tábor Kořen u Konstantinových lázní. Roku 2012 se soustředění nekonalo z důvodu finančně velmi nákladného zahraničního zájezdu do USA.

Každé soustředění má vždy své téma (např. Růžový panter, Pevnost Boyard, Keltové atd.). Sbor je rozdělen podle hlasových skupin dříve na čtyři skupiny (I. soprán, II. soprán, I. alt, II. alt) a po vzniku chlapeckého sboru se přidala ještě tato pátá skupina.

Na programu soustředění je dopolední zpívání a odpoledne mezi sebou zpěváci soutěží v pohybových, myšlenkových či jiných zábavných soutěžích. Večer je společná zkouška celého sboru, po které následuje „Večerník“. Tento program spočívá v tom, že každý tým připraví pro ostatní divadelní vystoupení, do které je zakomponované téma

táborové hry. Za každý den je každému družstvu připsán určitý počet bodů a závěrečný večer je vyhlášení celotáborové soutěže. Samozřejmě se poslední den koná závěrečný večer, na kterém zpěváci předvedou, co za týden nazkoušeli a nováčci jsou „pasováni“ na nové členy Hl. sboru.

Kromě letního soustředění se během školního roku konají krátká soustředění ať už jednodenní nebo vícedenní. Ta jsou určena pro všechny zpěváky, pro jednotlivé skupiny, či pro zpěváky, kteří pracují na pohybové choreografii. Na těchto soustředěních se intenzivně nacvičují nové skladby, pracuje se na technice zpěvu nebo probíhá přezkušování.

Tabulka č. 3 - Soustředění SDS

Rok	Místo konání
1971	Hrablův most
1972,73	Jesenice u Chebu
1974	Capartice u Nemanic
1975	Železná Ruda
1976	Netolice
1977	Létařovice
1978,79	Ostružno
1980	Myslív
1981,82	Ondřejovice
1983	Nový Bor
1984,85	Létařovice
1986	Boltenhagen
1987	Netolice
1988,89	Podmokly

1990	Oděsa
1991	Podmokly
1992	Starý Plzenec
1993	Podmokly
1994 – 2004	Ondřejovice
2005,06	Dobrá Voda
2007 – 2010	Kleť
2011,13	Kořen

3.1.6 Zájezdy SDS

Zájezdy, které absolvují členi SDS se dají členit na republikové (tuzemské) a zahraniční. Tuzemské zájezdy bývají většinou výměnnými pobyty mezi zpěváky jednotlivých sborů. Republikové zájezdy, ale i zahraniční výpravy jsou pro zpěváky jedinečnou příležitostí, jak se seznámit s novými členy partnerských sborů, rozvinout své jazykové znalosti či poznat nové prostředí a tamější tradice. Sbor procestoval prakticky skoro celou Evropu a v roce 2012 se vydali na zaoceánský soutěžní zájezd do Cincinnati v USA.

Mezi nejčastěji navštěvované sbory patří např. soubory ze Šumperka, Prahy, Liberce a Tachova. Hlavní zásluhu na tom, proč sbor navštěvuje zrovna tyto sbory má bezesporu Josef Baierl. Díky vřelému přátelství Josefa Baierla se sbormistry např. s Tomášem Motýlem (pěvecký sbor Motýli Šumperk), Zdenou Součkovou (pěvecký sbor Pueri Gaudentes Praha), Vladislavem Součkem (pěvecký sbor Radost Praha), Sylvíí Pálkovou (pěvecký sbor Severáček Liberec) či Josefem Brabencem (Tachovský dětský sbor),

zpěváci vděčí za to, že se mohou seznámit a skamarádit s kolegy z kvalitních pěveckých souborů.

Tabulka č. 4 - Tuzemské výměnné zájezdy

ROK	MĚSTO
1971	Olomouc
1971	Jirkov
1972	Liberec
1973	České Budějovice
1973	Česká Lípa
1974	Netolice
1974	Tachov
1975	Semily
1975	Ústí nad Labem
1976	Litoměřice
1977	Komárno
1977	Praha
1978	Tachov
1978	Krnov
1979	Šumperk
1980	Netolice
1981	Jirkov
1981	Hradec Králové
1982	Šumperk
1982	Plzeň
1983	Netolice
1983	Aš
1984	Litoměřice
1984	Praha
1984	Šumperk

ROK	MĚSTO
1985	Pardubice
1986	Hradec Králové
1986	Milevsko
1987	Praha
1987	Letohrad
1988	Šumperk
1989	Praha
1991	Tachov
1991	Milevsko
1992	Šumperk
1993	Praha
1993	Plzeň
1994	Praha
1995	Praha
1995	Mohelnice
1995	Šumperk
1996	Dolní Bojanovice
1998	Tachov
1998	Šumperk
1999	Plzeň
2005	Český Krumlov
2006	Tachov
2006	Šumperk
2007	Semily
2008	Rychnov nad Kněžnou
2010	Praha
2011	České Budějovice
2011	Praha

ROK	MĚSTO
2012	Opava
2013	Rychnov nad Kněžnou

Tabulka č. 5 - Zahraniční zájezdy SDS

Rok	Místo	Stát	Typ zájezdu
1976	Görlitz	NDR	Výměnný
1977	Budapešť	MLR	Koncertní
1979	Halle am Saale	NDR	Výměnný
1982	Weida	NDR	Výměnný
1984	Weida	NDR	Výměnný
1985	Borna	NDR	Výměnný
1986	Rostock	NDR	Festivalový
1986	Boltenhagen	NDR	Výměnný
1988	Bělehrad	Srbsko	Výměnný
1988	Budapešť	MLR	Festivalový
1990	Oděsa	Rusko	Výměnný
1991	Sárbogárd	Maďarsko	Výměnný
1992	Kötzting	Německo	Koncertní
1993	Nyon	Švýcarsko	Výměnný
1994	Kötzting	Německo	Koncertní
1994	Nyon	Švýcarsko	Výměnný
1995	Kötzting	Německo	Koncertní
1995	Chippis	Švýcarsko	Výměnný
1995	Glamsbjerg	Dánsko	Výměnný
1996	Halle am Saale	Německo	Festivalový
1996	Kötzting	Německo	Koncertní
1997	Kötzting	Německo	Koncertní

Rok	Místo	Stát	Typ zájezdu
1998	Nyon	Švýcarsko	Výměnný
1998	Saint Tropez	Francie	Výměnný
1999	Glamsbjerg	Dánsko	Výměnný
2000	Chippis	Švýcarsko	Výměnný
2001	Imbsheim	Francie	Výměnný
2002	Bournemouth	Velká Británie	Koncertní
2004	Cantonigros	Španělsko	soutěžní
2005	Sobrance	Slovensko	Výměnný
2006	Amriswil	Švýcarsko	Koncertní
2007	Sligo	Severní Irsko	Soutěžní
2008	Meersen	Nizozemsko	Výměnný
2009	Brive-la-Gaillarde	Francie	Koncertní
2009	Kötzting	Německo	Koncertní
2010	Sainte Anastasie	Francie	Koncertní
2012	Cincinnati	Spojené státy americké	Soutěžní

3.2. Sbormistr pěveckého sboru Svatobor

Řízení pěveckého sboru Svatobor je další aktivitou J. Baierla, proto považují za nutné se také tímto sborem ve své práci zabývat.

3.2.1 Stručná historie pěveckého sboru Svatobor

V roce 1860 vznikl zpěvácký a hudební spolek „Svatý Václav“, pojmenovaný podle českého národního patrona – knížete Václava. Později se však název spolku několikrát změnil. Až v roce 1921 na „Zpěvácký spolek Svatobor v Sušici“, který se udržel až do dnešní doby. Zakladatelů tohoto spolku bylo mnoho. Z počáteční doby to byli: V. Kratochvíl, dr. Josef Gabriel, J. Pišl, F. Gegner, J. Hatlák a další. Prvním ředitelem byl zmíněný V. Kratochvíl. Po čtyřech letech nastoupil na jeho místo Fr. Gegner, který řídil sbor s menšími přestávkami třicet let. Poté se zde vystříдалo ještě několik dirigentů (V. Šafránek, A. Krpálek, Fr. Slíva, K. Folberger). V letech 1909 – 1936 vedl tento spolek Václav Vavrýn. V roce 1936 začal vést Svatobor Josef Suchan a o čtyři roky později řídil tehdy „osmdesátiletý“ spolek na jeho slavnostním koncertě. J. Suchan společně s J. Kříčkou dirigovali rovněž i koncert u příležitosti otevření Smetanovy síně v Sušici v roce 1947.

V současné době vede Svatobor dirigent Josef Baierl, a to již od roku 1976. Jeho příchodem získal Svatobor novou orientaci jak v oblasti dramaturgie, tak v oblasti koncertní. V oblasti dramaturgie to byla pestrost žánrů od nejstarší hudby až po současnost a v oblasti koncertní výměnné koncerty, účast na festivalech, soutěžích apod. Dnes Svatobor patří neodlučitelně k celkovému jádru společenského a hudebního dění v Sušici. Má za sebou mnoho koncertů a vystoupení jak doma, tak i v zahraničí.

Na rozdíl od dětského sboru se členové Svatoboru schází jednou týdně také v ZUŠ a mají dvakrát za rok víkendové soustředění. Hlasovou úroveň Svatoboru pomáhá udržet profesorka Jitka Kovaříková, která působila jako operní zpěvačka a pedagog v Lipsku. V rámci celého sboru působí komorní sbor s náročnějším repertoárem a komorní kvarteto, které vystupuje nezávisle na Svatoboru. Kromě víkendových soustředění pořádá sbor nejčastěji v prvním týdnu července týdenní zájezd k družebním sborům doma i v zahraničí.

Důležitou okolností je to, že oba sbory vede jeden sbormistr a získává pro tuto činnost další místní instituce, tj. ZUŠ v Sušici, MKS a Gymnázium Sušice. Od roku 1976 se Svatobor zúčastňuje přehlídek západočeských sborů a národních festivalů, např. Festival duchovní hudby Šumperk, Adventní festival Praha. K zahraničním družebním sborům patří především Kammerchor Kotzing, mužský sbor švýcarského Uetendorfu, smíšený sbor Chantevigne z Mont sur Rolle a francouzský sbor ze Saint Raphaelu. Na domácí půdě udržuje Svatobor pravidelné výměny s Novou Českou písní z Plzně, s horažďovickou Práchní a Klatovským Šumavanem. Dlouholetou klavíristkou sboru a zároveň kronikářkou je zpěvačka sboru Zdena Mílová.

Po dlouholetém působení prezidenta sboru Jaroslava Klímy, vykonával tuto funkci Ivan Čámský. Od 1. ledna 2013 převzala vedení Jaroslava Hanusová. Členové výboru jsou: Věra Naušová – pokladník, Marie Houšková – archiv.

3.2 Pohled na dramaturgii sborů

Základem dramaturgie obou sborů je pestrost žánrů. Výběr skladeb se neomezuje na určitá období či žánry, sbory interpretují vedle renesančních a barokních skladeb též písně lidové. J. Baierl se snaží do repertoáru zařadit ale i hudbu současnou a spirituály. Účelem, proč sbor má tak široký výběr skladeb, je docílit rozmanitosti nejen pro posluchače, ale i pro zpěváky samotné. Při koncertech mají posluchači možnost, poslechnout si jak skladby

nejstarší, tak i písně moderní. Dostatečnou pestrost pomáhají vytvářet také rozličné instrumentální doprovody. S nástroji jako jsou flétny, bicí nástroje (tamburína, triangl, ozvučná dřívka, vozembouch) kontrabas, housle, klarinety si často vystačí zpěváci sami (velká část členů SDS se zároveň věnuje hře na nástroj v ZUŠ). Zatímco na violu, cembalo, hoboje, trumpetu aj. hrají obvykle učitelé ZUŠ.

Oba sbory obohacují svůj repertoár o skladby, o kostýmy a choreografii. Pod vedením Svatavy Čížkové a Hany Kopové členové Tanečního oddělení ZUŠ a vybraní zpěváci dotváří úplnost některých skladeb tanečním vyjádřením a tím divákům poskytují i estetické vjemy vizuální. Příkladem této spolupráce SDS jsou Jarní hry- pásmo lidových písní (hudební arr. M. Raichl), Otvírání studánek- na hudbu B. Martinů, Čarohrátky- hudba Z. Lukáš či dětská opera O životě v trávě, kterou SDS věnoval klavírista Daniel Čámský. U Svatoboru jsou to: sborové scény z muzikálu Pan Pickwick, Divotvorný hrnec, písničky Karla Hašlera nebo My Fair Lady.

Sbory mají též ve svém repertoáru zařazené věnované skladby např. od M. Raichla, T. Baierala či V. Neumanna. Nejčastějšími textaři skladeb věnovaných SDS jsou bratřenci Ivo a Václav Fischerovi.

4 JOSEF BAIERL A JEHO KULTURNÍ OBOHACENÍ

Osobnost J. Baierla jako dirigenta a učitele je velice známá. Za svou dirigentskou kariéru „vychoval“ J. Baierl několik generací. V Sušici se s nadsázkou a tak trochu humorně lidé rozdělují ne na ty, kteří se znají a kteří ne, ale na ty, kteří chodili nebo nechodili zpívat do sboru. Ale nejen zpěv je v Sušici velice oblíben. Hudba jako taková má velkou tradici. Úroveň jednotlivých hudebních produkcí závisela vždy na jednotlivých osobnostech. V Sušici to byli především sbormistři Svatoboru, varhaníci v kostele a profesori gymnázia. Po druhé světové válce rozvinul koncertní aktivitu profesor František Procházka a jeho manželka, houslová virtuózka Marta Citová – Procházková. Velmi tuto činnost obohatili také slavní rodáci, např. dirigent František Stupka, zpěvačka Jitka Kovaříková a houslista Pavel Prantl.

Dalším počinem Josefa Baierla je festival „Je kraj, kde voní tráva“. Zakladatelem a strůjcem celého festivalu je Josef Baierl, který si tak splnil sen, že i na malém městě se může uskutečnit celorepublikový festival dětských sborů. K hlavním cílům festivalu patří setkání sbormistrů, kteří si zde vyměňují své dosavadní dovednosti a dokonce se mohou zúčastnit odborných seminářů, které jsou pořádány v rámci festivalu. Další pozitivum tohoto festivalu spočívá v tom, že jednotlivé sbory jsou ubytovány v rodinách zpěváků SDS, a tak si zpěváci mohou najít kamarády, se kterými se mohou podělit o dosavadní pěvecké zkušenosti. Zároveň jsou v programu zahrnuty jak klasické koncerty pro veřejnost, tak i výchovné koncerty pro školy. Koncerty se odehrávají na mnoha místech v Sušici, nejčastěji ve Smetanovo sále, Muzeu Šumavy a závěrečný koncert je pořádán v kostele Sv. Václava. Součástí festivalového programu jsou zájezdy sborů na Šumavu či zábavné odpoledne, kde se setkají všechny účinkující sbory.

Festival patří již k tradičním akcím SDS a zúčastňuje se ho velký počet rodičů, přátel sboru či bývalých členů. Všichni organizátoři, samozřejmě v čele s Josefem Baierlem, pořádají tento festival bez nároků na finanční odměnu či jiné kompenzace.

Dá se říci, že v Sušici, co se týká hudby a zpěvu, je opravdu živo. Většina aktivit je spojená se zpěvem a sbormistrem J. Baierlem. Jako učitel na ZUŠ v Sušici vychoval mnoho muzikantů a zpěváků, kteří si vypěstovali lásku k hudbě a mnoho z nich u ní i zůstali dodnes. Svým působením vytvořil v Sušici dlouholetou tradici sborového zpívání a společného muzicírování.

5 JOSEF BAIERL - PEDAGOG

Po návratu z armády získal první učitelké místo v Základní škole ve Strašíně u Sušice, kde v roce 1965 založil svůj první školní sbor. Během následujících dvou let navštěvoval víkendový sbormistrovský kurs prof. Čestmíra Staška. Zde měl možnost seznámit se s budoucími kolegy např. s Karlem Klimešem z Olomouce, manžely Uherkovými, s Jaroslavem Cyrusem a skladatelem Miroslavem Raichlem, kterého J. Baierl doposud považuje za svého největšího kantora.

Od školního roku 1968-1969 byl Josef Baierl přeložen do další vesnické školy v Petrovicích, kde opět založil pěvecký sbor. V následujícím roce 1969 odchází do Sušice na ZŠ Nejedlého a věnuje se zde již svému třetímu pěveckému souboru. Tento pěvecký sbor se stal později jakýmsi základním tělesem pro vytvoření Sušického dětského sboru.

Od roku 1973 učil v LŠU Františka Stupky v Sušici hru na housle a violu, hudební nauku a zobcovou flétnu.

Zároveň v letech 1974 - 79 vyučoval dějepis a hudební výchovu na místním sušickém gymnáziu.

V nynější době J. Baierl stále působí na ZUŠ Fr. Stupky v Sušici a zastává funkci sbormistra Hlavního sboru, pěveckého sboru Svatobor a jako poradce sbormistrů přípravných pěveckých oddělení (M. Naglmüllerová, J. Pelech, A. Sušilová, D. Čámský).

Josef Baierl se nezabýval pouze pěveckým souborem. Mezi jeho další hudební aktivity se zařadila i organizační složka práce. Díky spolupráci s prof. Františkem Procházkou a prof. Vladimírem Holým připravoval a pořádal koncerty staré hudby v sušických kostelech a v muzeu. Svojí prací rozšiřoval vědomí občanů o staré hudbě a to až do roku 1971, kdy byla jeho činnost kvůli politickému režimu zastavena a zakázána.

Vzhledem k normalizačnímu procesu se od té doby J. Baierl potýkal s mnohými překážkami a nepříjemnostmi, které musel snášet díky politické cenzuře. Koncertní a pěvecká činnost, která ve městě v tu dobu vzkvétala, nebyla ani oficiálně povolena, tudíž pěvecký sbor přešel pod správu Domu pionýrů a mládeže s názvem Sušický dětský sbor. V témže roce tedy sbor sdružoval žáky sušických základních škol a bylo založeno přípravné oddělení **Včelky** a rodičovské sdružení. Přípravné oddělení navázalo první družby se sbory např. v Jirkově, Liberci, Olomouci či Tachově a zúčastňovalo se pěveckých soutěží a festivalů.

5.1.1 Významní žáci J. Baierla

J. Baierl se pedagogické činnosti věnuje celý svůj život. Kantorskému povolání obětuje většinu svého času, mnohdy na úkor své vlastní rodiny. Za svoji více jak čtyřicetiletou kariéru přivedl k hudbě stovky dětí a vychoval celou řadu zpěváků a muzikantů. Někteří se dokonce vydali na profesionální dráhu a ve své kariéře jsou velmi úspěšní. Myslím, že mohou vděčit jemu, jelikož právě on stojí za jejich hudebními počátky a dokázal v nich probudit, rozvíjet a uchovat lásku k hudbě.

Všichni na milého a dobrosrdečného pedagoga J. Baierla vzpomínají a některé ovlivnil natolik, že hudba se stala jejich profesí. Je jich mnoho, ale za zmínku stojí:

Roman Holý

Jedním z nejznámějších žáků J. Baierla je Roman Holý narozený se 23. 2. 1966 v Sušici. Roman Holý je český zpěvák, skladatel, producent a frontman kapel Monkey Business a J. A. R. Je známý jako průkopník funkové muziky v České republice.

Už od dětství se věnoval hudbě a v ZUŠ v Sušici navštěvoval hodiny klavíru u pí. Ciompové a hudební nauku právě u J. Baierla. Již na základní škole R. Holý založil svojí první kapelu, Ďábloví soustružníci. Od patnácti let navštěvoval Pražskou hereckou konzervatoř, kde se věnoval zpěvu a hudbě. V tomto období založil hudební skupiny Bossanova či Dr. Max, se kterými v roce 1986 natočil první desku. Podílel se i na hudebních projektech (Abraxas, Panta Rhei, Jaya and Yandim Band).

17. 11. 1989 symbolicky zakládá společně s Otou Klempířem a Michaelem Viktoříkem hudební skupinu J. A. R., se kterou později sklízí své první úspěchy. Poté začíná spolupracovat se zpěvákem Danem Bártou, který mimochodem prožil své dětství také v Sušici, se kterým zakládá další kapelu Sexy Dancers. V roce 1998 skupina vydala své první album, ale nakonec svojí činnost po roce účinkování ukončila.

Svůj nejzásadnější moment v hudební kariéře zaznamenal v roce 1999 vytvořením funkové skupiny Monkey Business. Mezi nejznámější osobnosti této skupiny patří muzikant Otakar Brousek ml. či zpěvák Matěj Ruppert. Právě s M. Ruppertem zakládá projektovou kapelu G- Point Hunters, kde je jejich častým hostem zpěvačka Tereza Černochová. Počátkem roku 2010 R. Holý začíná vystupovat s dalším projektem Neruda, jehož styl se zcela liší od původní tvorby Holého a věnuje se hard- rockovému žánru.

Mezi další počiny R. Holého patří skládání hudby filmového charakteru. Spolu s Ondřejem Brouskem nahrál a produkoval v roce 2004 soundtrack k fiktivnímu filmu Crushing Blues a sám také složil hudbu pro televizní či celovečerní filmy (Eliška má ráda divočinu, Doblba!, Experti, Letiště). Mezi jeho další činnost patří produkování hudebních alb předním českým hudebníkům (Pavel Šporcl, Leona Machálková, Monika Načeva či Vít Pokorný).

Aleš Březina

Aleš Březina se narodil 17. září 1965 v Teplicích. Poté se společně s rodinou přestěhoval do Sušice, kde docházel do ZUŠ na hodiny houslí a zpěvu právě k Josefovi Baierlovi. Díky svému velkému hudebnímu talentu a nadání úspěšně absolvoval konzervatoř v Plzni- obor housle, muzikologii na Karlově univerzitě v Praze a univerzitu v Basileji a Berlíně.

Je známým českým hudebním skladatelem a muzikologem, který se zabývá především životem a dílem B. Martinů. Roku 1994 se stal dokonce ředitelem Institutu Bohuslava Martinů v Praze. Velmi často publikuje v českých i zahraničních sbornících a jiných periodikách, kde se věnuje odborným studiím hudby 20. století. A. Březina řídí kritické souborné vydávání děl Martinů a sám se také stal jejich odborným kritikem. V roce 1998 zdařile provedl rekonstrukci původní verzi opery Bohuslava Martinů *Řecké Pašije*, která byla premiérována na festivalu Bregenzer Festspiele v Rakousku v roce 1999 v koprodukcii s Royal Opera House Covent Garden.

V minulých patnácti letech A. Březina přednášel i na významných zahraničních konferencích (USA, v Evropě- Praha, Brusel, Bregenz, Londýn, Paříž, aj.). Sám také uspořádal několik mezinárodních muzikologických setkání v Praze a v Bregenzi.

V roce 1995 se stal dramaturgem pražského festivalu Bohuslava Martinů, ze kterého je vydáno každoročně CD. Od roku 2004 je dramaturgem projektu *České sny*, mezinárodního hudebního festivalu, který pořádá více jak 100 koncertů v 17 zemích Evropy. Roku 2005 vytvořil hudební dramaturgii Českého národního dne a Českého národního týdne na světové výstavě EXPO 2005 v japonském Aichi.

A. Březina je též spoluautorem a průvodcem dvou dokumentárních filmů od režiséra Jiřího Nekvasila. Jedná se o dokumentární snímky *Bohuslav Martinů- Návrat z exilu* (ČT 1998), *Martinů a Amerika* (ČT 2000). Taktéž spolupracuje se zahraničními kanály např. 3SAT, kde uvedl pořady o B. Martinů a *Řeckých Pašijích* (1999), *O Zlatém*

kohoutkovi N. Rimského – Korsakova (2000), o Juliette B. Martinů (2002) a Lišce Bystroušce L. Janáčka (2003). Kromě toho přeložil libreto opery Julietta aneb Snář do němčiny (spolu s Dietfriedem Bernetem, Bregenzer Festspiele 2002) a Řecké pašije (ND 2006) do češtiny.

Spolu s Jiřím Nekvasilem je autorem opery Zítř se bude, který pojednává o politickém procesu Dr. Milady Horákové. Za toto představení obdržel A. Březina cenu Nadace Alfréda Radoka za nejlepší hudbu pro rok 2008. Toto představení převedl i známý český režisér Jan Hřebejk do filmové verze.

Vedle komponování klasických operních představení se A. Březina věnuje také skládání hudby filmové. Vytvořil hudební doprovod k více jak dvaceti českým filmům, např. k filmům Jana Hřebejka (Musíme si pomáhat, Kráska v nesnázích, Horem pádem, Kawasakiho růže), Petra Zelenky (Knoflíkáři), Jiřího Menzela (Obsluhoval jsem anglického krále). Byl dokonce dvakrát nominován na cenu Český lev.

Výrazná je též jeho hudební tvorba pro divadelní představení. Spolupracuje např. s Jiřím Ornestem, Jiřím Nekvasilem, Janem Hřebejkem, Jiřím Menzelem, Janem Nebeským, Martinou Schlegelovou. V září 2010 měl v Městském divadle Brno premiéru jeho celovečerní hudebně-divadelní projekt Muchova epopěj na libreto Šimona Cabana. Druhou cenu Alfreda Radoka (r. 2010) získal za hudbu k opeře Věc Makropulos, která byla uvedena v Národním divadle v Praze pod režijním vedením Roberta Wilsona. Zatím poslední hudební doprovod pro divadelní jeviště zkomponoval v listopadu 2011 pro Národní divadlo v Praze ke hře Král Lear pod režijním vedením Jana Nebeského.

Aleš Březina je členem řady českých a zahraničních odborných společností, umělecké rady festivalu Pražské jaro a Národního divadla v Praze. V poslední době spolupracuje s významnou českou operní pěvkyní Soňou Červenou a momentálně ji komponuje druhou operu. Zároveň pracuje na hudbě k dokumentárním filmům Olgy Špátové a Olgy Sommerové a na hudbě k inscenaci Figarovy svatby pro Národní divadlo

Praha. Dále spolupracuje se Sušickým dětským sborem, kterému věnoval např. Requiem pro dětský sbor a malý ensemble a Slavnostní hostinu pro smíšený sbor a orchestr.

Kateřina Lískovcová

I Kateřina Lískovcová patří mezi další významné žáky sbormistra J. Baierla. Do ZUŠ v Sušici docházela od čtyř let na hodiny zpěvu, baletu a později i houslí. V roce 1999 byla přijata na Pražskou konzervatoř, kde úspěšně vystudovala u prof. Jaroslava Ruise hru na housle. Zde se také stala členkou Dvořákova kvarteta. Též účinkovala jako sólistka i jako členka smyčcového kvarteta na reprezentačních koncertech Pražské konzervatoře v Sukově síni v pražském Rudolfinu. Roku 2005 nastoupila na HAMU, kde studovala pod uměleckým vedením Lubomíra Malého. V roce 2001 reprezentovala Českou republiku v Paříži jako členka noneta na Mezinárodním festivalu animovaného filmu. Dále spolupracuje a vystupuje s Pražskou komorní filharmonií nebo Českým národním symfonickým orchestrem. Do roku 2009 byla první violistkou v souboru Ensemble 18+. Pravidelně zúčastňuje mnoha interpretačních kurzů pod vedením Ondřeje Kukala, Vojtěcha Spurného nebo Karla Špeliny a absolvovala i několik uměleckých workshopů pořádaných Josefem Sukem či Vladimírem Bukačem. Od roku 2004 vystupuje v moderním smyčcovém triu Inflagranti, které se věnuje melodiím z klasické, rockové či popové hudby upravené pro elektrické smyčce.

Veronika Manová

Veronika Manová se narodila v Sušici, kde začala docházet do ZUŠ na hodiny houslí a zpěvu k J. Baierlovi. V šestnácti letech pokračovala její hudební studia na konzervatoři v Plzni v ročníku Martina Kaplana, který ji zdokonaloval ve hře na housle.

Po úspěšném absolvování konzervatoře se V. Manová rozhodla prohloubit své zkušenosti a přestěhovala do Utrechtu, kde studovala na Hogeschool voor de Kunsten hru na barokní housle pod vedením Antoinette Lohmann. Poté pokračovala v zahraničním

studiu na Královské konzervatoři v Haagu. V rámci programu Erasmus se zavázala k postgraduální studiu na Guildhall School of Music and Drama.

Jako houslová sólistka se objevila na Ensemble Baroque (jako vítěz staré hudby soutěže v Rajnochovicích) a Guildhall v barokní orchestru. V květnu 2009 byla pozvána jako koncertní mistryně, aby zřídila nový barokní orchestr, který nese název Concert Aventino. Je založen v Plzni a cílem je zapojit mladé hudebníky z různých částí světa, provádět a autenticky interpretovat rozsáhlé orchestrální a vokální skladby od 16. až do 18. století.

Veronika Manová vystupuje s předními evropskými barokními soubory např. Musica Florea, Gabrieli Players, Collegium 1704 a Musica poetica a pracovala s takovými hudebníky jako Alison Bury, Judy Tarling, Julia Wedman, Rachel Beesley, Frank e Bruine Chiara Bianchini či Wilbert Hazelzeta.

V roce 2008 byla členkou Evropské unie Baroque Orchestra, pracující pod Royem Goodmannem, Larsem Ulrikem Mortensen a Enricem Onofrim.

Adéla Lučanská

Narodila se 7. 11. 1988 v Sušici. Je absolventkou Gymnázia v Sušici. V současné době je studentkou 2. ročníku navazujícího magisterského studia v oboru sólový zpěv a hudební výchova pro ZUŠ A SŠ na Pedagogické fakultě v Plzni. Zpěv studuje pod vedením Doc. MgA. Svatavy Luhanové. V letech 2008- 2011 pedagogicky působila na ZUŠ J. Kličky v Klatovech. Od června 2011 je členkou operní souboru DJKT v Plzni. V minulém divadelní sezóně 2011/2012 byla obsazena do role Rusalky v představení O Rusalce, upravené pro dětského diváka v režii Lilky Rybářové-Ročákové. Pěvecké začátky má však v Sušici, kde od malička vyrůstala v SDS pod vedením Josefa Baierla. I v současné době pokračuje ve sborovém zpívání. Od roku 2009 je členkou Nové České Písňe pod vedením Doc. PaedDr. Zdeňka Vimra.

V roce 2011 byla oceněna stipendiem Plzeňského kraje za reprezentaci a v únoru 2012 převzala cenu Plzeňský Orfeus 2011, kterou uděluje Nadace 700 let města Plzně studentům vážné hudby, kteří výrazně Plzeň v oblasti hudby reprezentují.

V roce 2012 absolvovala Mezinárodní interpretační pěvecké kurzy v Karlových Varech. Již třetím rokem (od r. 2009) zpívá sopránové sólo ve Vánoční mši J. J. Ryby v divadle v Karlových Varech společně se sborem Nová Česká Píseň. Od roku 2011 spolupracuje se skupinou Pilsen Queen tribute. Působí také jako hlasový poradce pěveckého sboru Canticorum Plzeň pod vedením Anastázie Šourové.

Kromě soutěží se věnuje i koncertní činnosti: Benefiční koncert v Karlových Varech (2010), Plzni, na Vyšehradě (říjen 2010). V září 2010 zahajovala Mezinárodní folklórní festival v Mariánských Lázních. V roce 2011 byla přizvána na koncert k 20. výročí ZČU. Téhož roku si jí přizval ke spolupráci i režisér Michael Tarant a to na benefiční koncert v Hartmanické synagoze, kde vystoupila společně s Michaelou Kapustovou, Nikolajem Někrasovem a Jiřím Příbylem.

5.1.2 Ocenění a publikační činnost J. Baierla

Několik let byl také předsedou západočeské oblasti Unie českých pěveckých sborů a dodnes je členem odborné rady Nipos- Artama Praha. Roku 1997 obdržel cenu Františka Lýska za dlouholetou činnost v dětských pěveckých sborech. V letech 1998- 2002 byl J. Baierl členem městského zastupitelstva v Sušici. V roce 2011 obdržel od ministra školství, mládeže a tělovýchovy Josefa Dobeše Medaili MŠMT za vynikající pedagogickou činnost.

Tabulka č. 6 – Publikační činnost Josefa Baierla

Publikační činnost Josefa Baierla	
Druh publikace	Název
Metodické pomůcky pro výuku zobcových fléten	Veselé pískání
	Hrajeme druhý hlas
Metodické pomůcky pro sborové přípravy	Rozezpívánky I
	Rozezpívánky II
Sborníky	Písničky pro nejmenší, 1974
	Deset lidových písní pro dětský sbor, 1979
	Zapívej slavičku, 1979
	Když máj vrátí se k nám, 1980
	Zpívej a hraj, 1982
	Lidové písně v úpravě P. Ebena, 1983
	Děti SDS zpívají a hrají lidové písně, 1984
	Zpíváme a hrajeme s maminkami a tatínky

6 ZÁVĚR

Za posledních čtyřicet let se stalo jméno Josefa Baierla v podstatě synonymem pro sborové zpívání v Sušici. Jeho přínos v této oblasti je velice rozsáhlý a bylo velmi zajímavé se hlouběji zajímat o výsledky jeho práce.

Kromě samotné práce se sbory a další pedagogické činnosti bych chtěla vyzdvihnout zvláště zásluhy o založení dětského sboru a to, že se sborové zpívání stalo nedílnou součástí kulturního života v Sušici. Je pravděpodobné, že se najdou lidé, kteří budou pokračovat ve sbormistrovské tradici, ale největší přání Josefa Baierla, aby sbor předal nějakému nástupce z vlastní rodiny, je zatím bohužel nereálné.

Cílem této práce bylo uvést do souvislostí veškerou práci, kterou Josef Baierl zastává. Zároveň bylo komplikované se držet pouze osobnosti Josefa Baierla a tudíž je tato bakalářská práce i o samotných pěveckých sborech a dalších činnostech, které souvisí s povoláním sbormistra či pedagoga.

Seznam pramenů a použité literatury

Prameny:

Kronika a archiv Sušického dětského sboru

Kronika a archiv sboru Svatobor

Archiv programů koncertů SDS

Almanach k příležitosti 70. výročí ZUŠ Fr. Stupky v Sušici

Rozhovory s J. Baierlem, T. Baierlem, Z. Navrátilovou (Baierlovou)

Literatura:

Kolektiv autorů: *Čeští skladatelé současnosti*, Panton, Praha, 1962

Volek, Tomislav: *Osobnosti světové hudby*, Mladá fronta, Praha, 1982

Fedor, Viliam: *Sborový zpěv a řízení sboru*, Supraphon, Praha, 1969

Zdeněk, Jan: *Diplomová práce Repertoár Sušického dětského sboru a vývojové tendence*, Plzeň, 2009

Internet:

www.susicesds.cz

www.zussusice.cz

www.svatobor.sweb.cz

www.sbor.cz

www.musica.cz

www.martinu.cz

Seznam tabulek

<i>Tabulka č. 1 - Skladby věnované Sušickému dětskému sboru</i>	<i>17</i>
<i>Tabulka č. 2 - Úpravy lidových písní od Miroslava Raichla</i>	<i>18</i>
<i>Tabulka č. 3 - Soustředění SDS</i>	<i>20</i>
<i>Tabulka č. 4 - Tuzemské výměnné zájezdy</i>	<i>22</i>
<i>Tabulka č. 5 - Zahraniční zájezdy SDS</i>	<i>24</i>
<i>Tabulka č. 6 – Publikační činnost Josefa Baierala</i>	<i>39</i>

Resumé

This bachelor thesis presents the personality Mgr. Josef Baierl, choirmaster and educator.

The first part focuses on presentation of his activities as choirmaster, with detailed description of his activity in children's choir Sušice and Svatobor. There's following chapter dealing with dramatics of choirs and enrichment of culture connected with Josef Baierl.

The second part focuses on educational activity of Josef Baierl, there are his successes mentioned, his famous students and his professional curriculum vitae.

Příloha I – logo SDS

Příloha II – přebírání ceny na festivalu v Cincinnati (USA) – (J. Baierl vlevo, veprostřed A. Sušilová, vlevo J. Pelech)

Příloha III – Vánoční koncert 2012

Příloha IV – SDS na festivalu v Cantonigros

Příloha V – Vánoční koncert sboru Svatobor (2013)

Příloha VI – SDS na výměnném zájezdu v Českém Krumlově

Příloha VII – oslavy 40- ti let SDS (2009)

Příloha VIII – soustředění na Dobré Vodě (Josef Baierl vpravo)

Příloha IX – nahrávání CD (2014) – (Josef Baierl napravo, D. Čámský vlevo)

Příloha X – loučení se členy SDS (J. Baierl vpravo)

